

וזאת תורת השבת

בס"ד | סיפורים ליקוטים ומאמרים | פרשת תזריע מצורע תשפ"ג | עלון מס' 27

לישיבה מאה רובל. למה לך לקחת סיכון שאחרי הסתלקותך הילדים ישכרו עורך דין להוכיח שהם היורשים הבלעדיים, לא הישיבה?!... שאלה שניה: וכי אני הוא שזקוק ללמוד משניות לעילוי נשמתך ובשבילך?! למה לא אתה! הרי אתה עדיין חי! ר' יהודי - למד בכוחותיך!... דברי החפץ חיים.

אדם רוצה להבטיח את עצמו על ידי אחרים, שיבטח את עצמו במאה אחוז על ידי עצמו... הוא עוסק בחיי עולם וא"כ למה שיקח סיכונים? רבותי, איך אמר פעם החפץ חיים, שם אין כלום. בשמים. אי אפשר להשיג אפילו דף גמרא בלוי וקרוע מאיזו שהיא גניזה. תחפש דף ללמוד בו - אין. אם תחפש שם בסך הכל סידור ישן להביט בתוכו לראות כמה מילים - אין. כי רק את הספרים שמביאים מכאן יש שם! "זאתה עדיין חי! תלמד משניות בכרך" אמר לו החפץ חיים.

אומרים בשם רבי ישראל מסלנט שאמר לתלמידו: ישנם ארבעה חלקי שולחן ערוך. ויש גם חלק חמישי, והוא? לא להיות שוטה... רבותי, השטות הגדולה ביותר היא לאבד את החיים. לפעמים אדם מתעורר שלא לאבד את חייו ולבזבזם, אבל אח"כ הוא נרדם, ושב לשגרה. אני אספר לכם. לקחו אותי פעם לדרשה במושבה ליד רחובות כאשר נכנסנו עם הרכב במהירות לתוך המושבה בכביש המתפתל

לתוך הכפר, חלפנו ליד קבוצת סוסים אוכלי עשבים בצידו הכביש, אחד הסוסים נבהל מהרכב החולף ומתוך הבהלה נעמד על רגליו האחוריות, מופת. ראיתם פעם סוס עומד כך? נו אפשר לחשוב, שהנה אינו סוס, הוא עומד על שתיים, אבל כאשר המכוננית התרחקה הוא חזר לעמוד על רגליו כבתחילה. הוא שב להיות סוס... המופת התבטל. כך אדם מתבונן לנצל את החיים אבל ממחר לשכות, ושב לחיי השיגרה.

לאחרונה ראינו ניסים (במלחמת המפרץ) התפילות היו כראוי, התשובה היתה נפלאה, התעוררנו יחד לנצל את זמננו בחיים, לקבוע יותר עיתים לתורה וכדומה, אבל עד

שהמכוננית עברה... "יש לך עוד זמן, החיים עוד לפניך" אומר היצר לבחור או לאברך. וכך הוא נשאר עם ה"חיים לפניך" עד שהם כבר אחריו, מסתיימים.

הגאון מוילנא אמר פעם כי על האדם לחשוב שלשה דברים: כאילו יש לו יום אחד לחיות, ולפניו דף גמרא אחד, והוא היהודי היחידי בעולם, כך יצליח. כי אם אליהו הנביא יבוא ויאמר: אדוני הנני מודיע לך בזאת כי היום הוא היום האחרון בחיך עלי אדמות. וכי היית רץ לבנק להוציא כסף או לבית המדרש. היטלר ימ"ש רצה שישאר יהודי אחד בעולם - לזכר העם היהודי, רחמנא ליצלן. תחשבו, אדם זה היחיד, ביומו האחרון עלי אדמות, היה חושב לעצמו העולם עומד עלי! היהדות תלוי בי! קיום התורה תלוי ועומד עלי! כל רגע היה מנצל בכל עוז. וחז"ל אומרים: "לפיכך נברא האדם יחידי ללמדך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" תהיה קצת בעל גאוה! האם ידוע לך שאתה אחראי על כל העולם?... אתה יחידי!!!

ר' שלום שדרון סיפר, כי רבי אליהו לאפיאן אמר לו לילה אחד "תביא לי סטנדר" כאשר הביא לו סטנדר נעמד ליד הסטנדר כמי שמבקש לומר לו ר' שלום, שיחת מוסר אישית, ואז קרא אליו הרב לאפיאן: "ר' שלום! ר' שלום! אילו היה לי את הזקן השחור שלך, אילו היה לי! אם היה לי זקן שחור כמותך הייתי יודע מה לעשות עם החיים שלי". והשיחה הסתיימה... שיחת מוסר מרב לתלמיד. שיחה אבהית לטובתו של התלמיד. לאדם, לא מספיק הכסף שיש לו, הוא

תנצל את הזמן שאתה פה!!!

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת וכו' והובא אל הכהן, וראה הכהן"

"מעשה באדם אחד שהיה יושב ודורש ואמר אין לך כל נימא ונימא שלא ברא לה הקב"ה גומא בפני עצמו כדי שלא תהא אחת מהן נהנית מחברתה, א"ל אשתו ועכשיו אתה מבקש לצאת לתור פרנסתך תוב ובוריך קאים לך, שמע לה ויתייב ליה וקם ליה בורייה" (מדרש רבה

קא).

כהן פלוני מרואי הנגעים בארץ ישראל התקשה בפרנסתו, עד שגמלה בלבו החלטה לעזוב את הבית לתקופה ממושכת לצאת לחו"ל, להביא טרף לביתו, לצורך פרנסה. הכהן אמר לאשתו כך, כיון שבקרוב אני יוצא מהארץ בהסכמתך, והרי בני אדם רגילים לבוא אלי להראות נגעים, קשה לי לעזוב את הארץ ללא ממלא מקום. איך אפשר להשאיר בני אדם ללא מענה! לכן בואי ואלמדך - כיצד לראות נגעים, תמלאי את מקומי. הוא החל ללמד אותה.

מיד בשיעור הראשון, לגבי מראה השערות בתוך הנגע "זהנה שער בנגע הפך לבן וכו'" הוא הקדים ואמר לה פרט יסודי: "אם ראית

שערו של אדם שיבש המעיין שלו, תהא יודעת שהוא לקה. לפי שכל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, יבש המעיין יבש השער". אם חלילה נראה בראשו של אדם או בכל מקום אחר בגוף, שערות שיבשו לגמרי, משמעשהוא לקה, כי התיבשו בגוף גומות של חיים, כי לכל שערה יש גומה בפני עצמה משם יונקת את חיותה, ואם יבש השער משמע שנסתם ויבש המעיין הרי הוכחה שהוא לקה.

שמעה אשתו את הדברים והבינה את משמעותם. היא הזדעזעה. פתחה ואמרה לו: כמה שערות יש לאדם בגופו? אלפים ורבבות. לכל אחת יש

גומה פרטית עם יניקה בפני עצמה, אין אחת נוגעת בחברתה, לאלפי השערות בגופך ישמקור פרנסה אלפי מעיינות! ולך עצמך הקב"ה לא יכול לתת פרנסה?! "אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, אתה שאתה בן אדם כמה שערות יש בך. ובניך מתפרנסים על ידך, לא כל שכן שיומן לך הקב"ה פרנסה?! לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ". "אינני מסכימה שתצא לחו"ל! הכריזה.

הוא שמע להצהרתה, נשאר בארץ. והזדמנו לו מקורות פרנסה טובים. רבותי, הוא התחזק באמונה בזכות אשתו, ונותר לו זמן פנוי לעסוק בתורה ולהתחזק עוד יותר באמונה... נזכרתי בסיפור. אולי יהיה בו תועלת לחיזוק.

עשיר פלוני הגיע לחפץ חיים, באומר: "כבוד הרב, ב"ה לא חסר לי כסף. וב"ה אינני זקן אבל גם אינני צעיר ויש לי ששה ילדים, החלטתי להכניס את אחת הישיבות כבן שביעי שלי... כלומר, באתי לכאן לערוך צוואה - ובצוואה אכתוב שיחלקו את רכושי הרב, לשבעה חלקים. אבל יש לי תנאי, שלאחר מלאות ימי ושנותי החפץ חיים ילמד משניות לעילוי נשמתו". אתם שומעים סיפור? הגביה החפץ חיים את עיניו: ר' יהודי יש לי לשאול אותך שתי שאלות, כי דבריך לא מובנים לי. הנה למשל, יש לך שבע מאות רובל וששה ילדים. רצונך שכל ילד יקח מאה רובל וגם הישיבה מאה רובל, ניחא, רצון טוב מאד. אבל לא מובן לי מדוע אתה ממתין לאחר מותך, תעניק כבר עכשיו

רוצה עוד ועוד. וכאשר מבין שהכסף לא יכסה אותו בקברו, לפתע רוצה באמת לחלקו לצדקה, אבל רק אחרי מותו, כאשר הילדים כבר ידאגו שהשיבה תקבל כמה גרגירים ה' ירחם... "אתה חי" אמר לו החפץ חיים, "ביכולתך לבטח את עצמך אל תהיה טיפשו!". נרבה בלימוד תורה ונתינת צדקה. אנו וזרענו נתפוס את החיים. (להגיד)

סמא דחיי

זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הכהן

(ויקרא י"ד, א.)

איתא במדרש: מעשה ברוכל אחד שהיה מחזר בעיירות שהיו סמוכות לצפרי והיה מכריז ואומר 'מאן בעי למיזבן סם חיים? מי רוצה לקנות סם חיים? דחקו הבריות לקנות ממנו. ר' ינאי ישב ולמד בטרקלין שלו, שמע את הרוכל שמכריז 'מאן בעי סם חיים, אמר לו בא תעלה לכאן ותמכור לי, אמר לו הרוכל, לא אתה צריך ולא אנשים כמותך, הפציר בו ר' ינאי ועלה אליו, הוציא הרוכל ספר תהלים הראה לו פסוק 'מי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע סור מרע ועשה טוב', אמר ר' ינאי, כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע עד היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיע 'מי האיש החפץ חיים', לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם, "זאת תהיה תורת המצורע" תורת המוציא שם רע.

תמהו המפרשים, מהו החידוש הגדול שחידש הרוכל שהצליח לגרום להתפעלות גדולה שכזו אצל ר' ינאי, והלא כל דברי הרוכל הם פסוק מפורש ותו לא?!

פירש מרן החפץ חיים [הובא בספר מאיר עיני ישראל]: דהנה פרט מאפיין יש ברוכל על פני חנווני בחנותו, החנווני מאפשר ללקוחותיו שמכירים לקנות בהקפה, הרוכל לעומת זאת, בהיותו מחזר בעיירות אינו מאפשר כל קניה בהקפה וכל תשלום חייב להיות מיידי במקום, את זאת למד רבי ינאי מהרוכל שעבור המנעות מלשון הרע התשלום שכר אינו בהקפה לעתיד לבוא אלא מיידי, כלומר שתיכף לקיום המצוה זוכה במנת חיים!! ומה טיבם של חיים אלו? את המחיש החפץ חיים באוני בן ישיבה שבא להנות במחיצתו ימים אחדים, מה פירוש וחיי עולם נטע בתוכנו שאומרים אנו כל יום, השיב ואמר החפץ חיים, היכן נהיה כולנו בעוד מאה שנה? במחיצת רבונו של עולם! והיכן נהיה בעוד אלף שנה? שוב במחיצתו של הקב"ה! ובעוד חמש מיליון שנים? גם כן עם רבונו של עולם! אלו הם חיי עולם.

דבר זה אמר מרן החפץ חיים, ניתן לרכוש תיכף על אתר ממש כמו מרוכל, ולא עוד אלא שמכירה זו נעשית אין ספור פעמים מדי יום ביומו, כשתגבר ותתנזר רגע אחד, וכבר קנית לעצמך חיי עולם לנצח נצחים.

מעשה נורא קרה בפורים במחיצת מרן החפץ חיים, כנהוג היו מגיעים לביתו בני הישיבה בראדין, לשמוח במחיצת הכהן הגדול, להתבשר מתורתו ומברכותיו. בחזר אחד פנה לחפץ חיים, ובפיו בקשה, כי יברכו שיזכה לשבת במחיצתו בעולם הבא! מרן החפץ חיים שתק ולא ענה, והבחור המשיך והפציר והחפץ חיים שותק. אמר הבחור לחפץ חיים, בפורים יש דין 'שכל הפושט יד נותנים לו! אני מבקש ברכה שאזכה לשבת במחיצת הרב בגן עדן!! אז הרים החפץ חיים את עיניו הקדושות ואמר לבחור: אם תקבל על עצמך שמעתה לא תדבר ולא תשמע לשון הרע, הרי אני מבטיח לך שתהיה במחיצתי בגן עדן!! שתיקה השתררה בחזר! כזו הבטחה! הבחור חשב מעט ואז ענה: איני יכול לקבל על עצמי כזה דבר! ואז הרים החפץ חיים את קולו ובקש ויצאו מיד את הבחור מהחזר, ואז אמר, הבחור הזה היה כפסע מגן עדן, מקומו היה שם מובטח, והסכים לותר על תענוג העולם הבא, רק כדי שיוכל לדבר כמה שנים כאן בעולם הזה לשון הרע ורכילות, איני רוצה כזה אחד במחיצתי כאן בעולם הזה.

מסופר על הגאון רבי צבי דוד אב"ד בקראקא שהולכי רכיל היו מלעזים עליו והפיצו עליו שמועות כוזבות עד שהיה לשיחה בפי כל והשקרים הגיעו גם לבתי מרוח. בשבת דרש בבית הכנסת ואמר: דוד המלך אמר "ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר" (תהלים טו) לכאורה יש לתמוה, וכי אם היו תלמידי חכמים מדברים עליו לשון הרע היה

נוח לו יותר? אלא ידועים דברי החובת הלבבות (שער הכניעה פ"ו): אמר אחד החסידים, הרבה בני אדם יבואו לעתיד לבוא ליום חשבון ויראו להם מעשיהם שעשו בעולם הזה, ימצאו בספר זכיותם זכיות שלא עשו ויאמרו לא עשינו אותם, יאמרו להם מעשים אלו נעשו ע"י מי שדיבר בכם וסיפר בגנותכם, וכן כשיחסרו מספר זכיות שעשו או שימצאו בספר חובותם חובות שלא עשו, וכשיאמרו היכן הזכויות ומהיכן החובות שלא עשינו, יאמרו להם החובות נוספו עליכם בעבור פלוני ופלוני שדברתם עליהם והם גם לקחו מכם זכויותכם בעת שדברתם עליהם, ולכן אילו היו חכמים וצדיקים מלעזים עליו לכל הפחות היה יורש את מעשיהם הטובים את תורתם ומצוותיהם, והיה לו שכר גדול לעולם הבא, אבל כאשר ריקים ופוחזים יושבי קרנות ושותי שכר מוציאים דבה הרי אין לי לא עולם הזה ולא עולם הבא. (הרב בנימין בירנבוויג דרשו)

השותק מצ'ורטקוב

"שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו" (משלי כ"א כ"ג)

מעשה ביהודי חסיד, סוחר עשיר, תושב העיר צ'ורטקוב. היה לו זכיון לספק לחיל התותחנים האוסטרי אבק שריפה. מחסנים ומרתפים רבים היו בחצרו בהם אחסנו את הסחורה. שנים רבות חי בנחת ובשלווה יחד עם אשתו ובניו, תורה וגדולה על שולחנו. פעם פרצו בינו לבין אשתו חילופי דברים, היה זה בגלל דבר של מה בכך, אבל בשל כעסו לא נצר את לשונו, ונפלטו ממנו דברי קללה כלפי אשתו "הלוואי שתשרפני!" כך אמר רחמנא ליצלן. הדברים יצאו מפיו, וכל גופו התחיל לרעוד, "אוי ואבוי, אלו דיבורים הוצאתי מפיו?!" כמוכן, הוא התחרט מיד על דבריו אשר נפלטו מפיו, אך את הנאמר אין להשיב. עברו מספר ימים, ואשתו ירדה לאחד המחסנים כדי להוציא משם חפץ שהיתה צריכה לו. במחסנים שררה אפילה שהיתה הכרחית מבחינה בטיחותית כדי שהאוויר ישאר קריר, מכיון שהאוויר באותם המחסנים היה ספוג בגזים רעילים. האישה בחוסר זהירות ויתכן שגם לא היתה מודעת לסכנה שבדבר הביאה עימה נר, והדליקה אותו כדי לחפש

לאורו. התוצאה המחרידה לא אחרה לבוא. הגזים התלקחו ופרצה שריפה... אבק השריפה התלקח, והחלו התפוצצויות אדירות אשר איימו על העיר כולה, המחסנים נשרפו כליל, וכמובן שאותה אישה מסכנה נשרפה למוות. למותר לתאר את גודל האסון של משפחתה, ואת החרדה שאחזה את תושבי העיר.

הבעל נתקף במוסר כליות על פליטת הפה שלו, שפלט כלפי אשתו בעידנדא דריתחא שלא מדעתו, וכך איבד את אשתו, וכלה את ממונו. כל בני העיר באו לנחמו, אך הוא לא רצה לקבל שום נוחמים, רק האשיים את עצמו שהוא אשר גרם לאותו האסון - "למה לי חיים, טוב מתי מחיין" זעק.

כאשר קם מן השבעה נכנס לאדמו"ר רבי דוד משה מצ'ורטקוב. בכה והתחנן שהרבי יתקן לו דרך תשובה לחטאו. הצדיק שהאסון נגע

לליבו ניחמו במילים רכות וחמות. לבסוף אמר: "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו, אין תשובה ותיקון יותר יעיל לחטא כזה מאשר השתיקה!" בדבריו אלו התכוון האדמו"ר כי להבא יהיה זהיר

ציון השותק מצ'ורטקוב

רבי דוד משה מצ'ורטקוב

בלשונו, ואל יוציא דברים מפיו ללא מחשבה. ברם, אותו החסיד קיבל את דברי הצדיק כפשוטם, ובלי שום התחכמות קיבל על עצמו את ההוראה לשתוק. מאז ועד סוף ימיו לא הוציא דבר חולין מפיו! בעזרת בניו וקרוביו חיסל את עסקיו. את התמורה חילק לירשיו, וחומש פיזור לצדקה. מאז פרש מכל הוויות העולם הזה, והסתופף עשרות שנים בבית המדרש של האדמו"ר מצ'ורטקוב, ישב ועסק אך ורק בתורה

ותפילה. כולם הגו בו כבוד, אך הוא היה בו לכל גינוני הכבוד. זהו סיפורו הנורא של השותק מצ'ורטקוב. ("ספר מירון") כשעלה הגאון המהרי"ל דיסקין לירושלים הביא עמו את דוד, הילד היתום שגדל בביתו. גדל הנער בצילו של רבינו והיה לתלמיד חכם וירא שמים כה מופלג עד שרבינו היה שולח לו בערב ראש השנה פיתקה שיתפלל עליו שיזכה ליראת שמים... לימים התחתן ונולדו לו שלש בנות. חלתה הבכורה ונפטרה.

בימי השבעה החלה הבת השנייה לבכות באומרה: "מתגעגעת אני לאחותי..." כאשר בא המהרי"ל דיסקין לנחם, סיפר רבי דוד שהילדה אינה מניחה להם, כל הזמן היא בוכה ואומרת שהיא רוצה ללכת אל אחותה. שאל מה לומר לה. ראה רבינו מה שראה ואמר: "אמור לה שעוד מעט היא תלך אל אחותה!" לא יצאו ימי השבעה והפעוטה בת השלש נפטרה... שוב בא המהרי"ל דיסקין לנחם ואמר: "ראיתי כי נגזרה גזירה, מהבת השלישית תראו דורות מבורכים". ואכן כך היה, הבת גדלה, נישאה לגאון ר' שמואל מועד והקימה בית לתפארת.

רבי דוד מכל מקום האשים את עצמו באסון שפקד את ביתו: בכל אשם הדיבור המשוחרר, דיבור ללא מחשבה, פסוק מפורש הוא "למה יקצוף ה' על קולך וחבל את מעשה ידך" - אומרת הגמרא 'אלו בניו ובנותיו של אדם' (שבת ל"ב). החליט לגזור על עצמו שתיקה, במשך עשרים ושלוש שנים עד יומו האחרון שתק, שם משפחתו אופנהיימר נשכח, שמו 'רבי דוד שותק' כך הכירוהו כולם. פעם הוצרך להוועץ ברבינו, עלה לביתו, החליט לפרוץ את גדר השתיקה 'הן יוהרה היא ליטול עטרה בפני הרב הדומה למלאך'. אולם, אך ראהו רבינו, הגיש לו קולמוס ודף נייר... ("השרף מברסקי")

התפילה וההשגחה הפרטית

מכתבי הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

כתוב בפרשה: "ושני תולעת ואווב" (ד"ד), ומבאר רש"י: "מה תקנתו ויתרפא? ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאווב".

נספר סיפור אחד מני רבים על השגחת ה' עלינו, גם כאשר נדמה לנו שהעניינים מתגלגלים שלא לטובתנו: מעשה ביהודי בעל משפחה של תשע נפשות, שעבד במכון רנטגן. יום אחד נסגר המכון, והוא נותר ללא עבודה פרנסה. חיפש עבודה אחרת, פנה לפה ולשם, אך לא מצא מקום עבודה מתאים.

בוקר אחד היה בדרכו לראיון במקום עבודה מבטיח. הוא התאכזב מאד כשהפסיד את האוטובוס, שמשמעות הדבר שהוא עלול להחמיץ את הריאיון. אותו יהודי הצטער על כך מאד, והנה לשמחתו עצר לו טרמפ שנסע לכיוון המתאים. למרות זאת, הוא לא הגיע לאותו ריאיון. במקום זה, מצא את עצמו מעורב בתאונה קטנה בכביש, והוא פנה לבית החולים לבדיקות. הוא הרגיש איך העבודה, שחשב אותה

למתאימה, מתרחקת ממנו בפעם השנייה, והתחזק באמונה כי הכל מאת ה'. בבית החולים הוכנס האיש לבדיקת רנטגן, ושם נודע לו כי הם מחפשים בדחפיות עובד חדש למכון הרנטגן לעבודה מיוחדת! ברגע שקבל מכתב שחורר, נגש להתראיין, ועל אתר התקבל לעבודה. אז התברר לו למפרע כי המסלול שעבר: האוטובוס שברח והתאונה בטרמפ - הם היוו את התכנית ששרטט לו הקב"ה מלכתחילה, על מנת שימצא את העבודה הזו, ויוכל לפרנס את משפחתו בכבוד.

"אני התלוננתי על מזולי הרע, שבמקום להגיע לריאיון המתוכנן הגעתי לבית החולים, ולא ידעתי שהקב"ה, מסובב כל הסיבות, הוביל אותי אל המטרה הנכספת!", סיכם האיש את סיפורו. הקב"ה עושה לו חפציו!

אמרו חז"ל (ברכות ד' ע"א): "כל המתפלל ואחר יוצא לדרך, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו, שנאמר: 'צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו'". מה הכוונה "עושה לו חפציו"? מפרש המהרש"א (ש"ס) כיון שהקדים להתפלל, הולך הצדק לפניו והוא יצליח במעשה ידיו. מעשה באיש עסקים שניהל מפעל גדול. מטבע הדברים מתעוררות במפעל כל מיני שאלות שדורשות את הכרעת המנהל. יש מנכ"ל ומזכירות ופועלים, אבל הוא אחראי על הכל. משום כך רגיל היה,

שמדי בוקר, כבר בקומו משנתו, משאירים לו הודעות דחופות שהוא מוכרח להתייחס אליהן. לפעמים היה הטיפול בהן אורך שתי דקות בלבד, אך לפעמים נאלץ להתעכב חצי שעה ואפילו שעה. מה אפשר לעשות? זו פרנסתו! אי אפשר לזלזל בזה, הרי לעולם יפשוט אדם נבלה בשוק ולא יזדקק לבריות... כשלמד את הגמרא בברכות, וראה הלכה מפורשת בשולחן ערוך (סימן פ"ט סוף ב), שאסור לאדם לעסוק בשום דבר לפני התפילה, וחובה עליו להקדים ולהתפלל לפני שיפנה לעסקיו - התעורר לקבל על עצמו בקבלה גמורה, שהוא אינו עונה לטלפונים ולא מקבל הודעות עד אחרי התפילה.

כבר למחרת בבוקר הגיע הניסיון. על צג הטלפון הופיע מספרו של המנכ"ל. מה יכול לקרות שהוא זקוק לו? הוא הרי נותן לו יד חופשית בכל דבר! לרגע התפתה לענות, אבל במשנהו החליט: קבלה זו קבלה. אני לא עונה ויהי מה! הטלפון דמם לרגע, אך מיד אחר כך התעורר שוב לחיים. המנכ"ל התקשר שוב ושוב ושוב. בוודאי קרה משהו, הבין המנהל - ובכל זאת החליט שהוא אינו עונה עד אחרי התפילה. הוא השתיק את הטלפון והתפלל במתינות כדת וכדין. סיים את התפילה, למד את סדר הלימוד הקבוע שלו, ורק כשיצא מבית הכנסת פנה להתקשר בחזרה. "בוקר טוב. מה קורה?". "אדוני!", מחזיר לו המנכ"ל, "יש לך יותר מזל משכל". "לא מזל, אלא תפילה. מה העניין?".

"הגיעה לכאן קבוצת נציגים של מס הכנסה, ובקשו שאוציא להם תיקים. אמרתי שאינני יכול לפתוח את המקום, זה רק בסמכותו של בעל הבית. הרגעתי אותם שאני אתקשר אליך ומיד תבוא. אבל לא ענית. במשך ארבעים דקות ניסיתי להתקשר, והם המתינו. בסופו של דבר נמאס להם. הם בקשו לראות את חוזה השכירות של המקום שהיה אצלי, עברו עליו ואמרו: 'טוב, הכל תקין, ונתנו אישור...'".

בעל המפעל היה המום. לפני שמונה חודשים ארע לו סיפור דומה. גם אז הוא היה לפני התפילה, אך אז כן הצליחו העובדים להשיגו. הוא רץ למקום, התחנן לאנשי מס הכנסה שינתו לו ללכת להתפלל, אך הם לא הרשו לו. הכריחו אותו לשבת איתם ולגמור את הבדיקה, רק כמה דקות לפני חצות, הוא הצליח להשתחרר מהם ו'להטות' תפילת שחרית... וראה זה פלא, ברגע שקיבל על עצמו שלא יתעסק בשום עסק לפני התפילה, נתן לו הקב"ה ניסיון. כשעמד בניסיון, מיד הראה לו הקב"ה כמה הרוויח! "זה לא המזל שלי", אמר למנכ"ל, "זאת התפילה! עם ישראל הם מעל המזל! אם אדם מקבל על עצמו באמת ובתמים, ה' עוזר לו!". המקדים תפילתו זוכה לסיעתא דשמיא!

אברך חיפאי סיפר סיפור מפלא באותו ענין: הוא היה זקוק בדחפיות לסכום כסף גדול, כדי לא לאבד את דירתו. לאחר שלא הצליח להשיגו מבני משפחתו, פנה לגמ"ח. בעל הגמ"ח דרש שני ערבים, ואף נקב בשמותיהם של שני אברכים שהוא סומך עליהם. הוא התריע בו, שהוא

נמצא במקום רק עד השקיעה. אם יספיק להשיג את החתימות עד אז - יוכל לקבל את הכסף מיד, ואם לאו - ההלוואה תחכה למועד אחר. האברך יצא משם במהירות, והציץ בשעונו - נותרה לו מחצית השעה בלבד עד השקיעה, והוא עצמו לא התפלל מנחה. שני האברכים אינם גרים בשכונה הזו. עליו לנסוע אליהם. לא יתכן שיספיק לעשות את שני הדברים הללו, אבל גם לדחות את קבלת ההלוואה במצב הדחוק שלו זה לא פשוט. מה עושים?

במחשבתו עלתה הגמרא, שלעולם יקדים האדם תפילתו קדם עסקיו, והוא החליט למרות הכל ללכת להתפלל. אחר כך יספיק מה שיספיק...

הוא הלך ומצא את הציבור מתחיל בדיוק "אשרי...". החל להתפלל איתם במתינות. כשהסתיימה התפילה, אמר "עלינו לשבח" מילה אחר מילה, בלי לרוץ החוצה, כשהוא אומר לעצמו: 'אתה מאמין או לא? אם אתה מאמין - תישאר עד הסוף!...'.

כשסיים את המלים: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", והרים את עיניו, ראה את אחד האברכים הערבים. מה הוא עושה כאן? הוא גר בשכונה אחרת! "עוד לא התפללתי", הסביר לו האברך הערב, "אתה צריך שאחתום לך ערבות?", ובו במקום חתם על שטר הערבות. הוא יוצא מהשטיבלאך, ונדהם לראות מול עיניו את הערב השני! גם

הוא הגיע לכאן משכונה אחרת... מה קרה לו? "הפסדתי את המניין אצלנו, באתי להתפלל כאן", הסביר לו האברך בפשטות, "אתה צריך שאחתום לך? הנה".

כשהשטר החתום בידי רץ במהירות לגמ'ה. הוא מצא את בעל הגמ'ה מתכונן לצאת. "יש לך נס שהספקת. כבר ממש עמדתי ללכת. הנה, קח את כל הכסף". העניין כלו סדר על הצד הטוב ביותר! האם ישנה הבטחה גדולה יותר לאדם, מאשר שהקב"ה יעשה לו את כל עסקיו? וכי יעלה על הדעת שהקב"ה מקפח שר בן אדם? אין בעולם שום מצוה שאדם מפסיד ממנה! רק יש לקיימה בטוהרת הלב ובשמחה, ומיד יראה את ישועת ה'! (מתוך הספר 'משכני אחרך')

הלכה שבועית

תוספת שבת

רצינו קצת לחזק את העניין של 'תוספת שבת' בהלכה, והבאנו בסופו גם סיפור שכתב ר"ש רוזנבלט שליט"א בעלון 'נר לשלחן שבת' פר' תוריע תשפ"ב.

הלל ההלכה כפי שכתובה בשו"ע ובהגה ובמשנ"ב:

שו"ע: יש אומרים שצריך להוסיף מחול על הקודש. וזמן תוספת זה הוא מתחילת השקיעה, שאין השמש נראית על הארץ, עד זמן בין השמשות. והזמן הזה שהוא ג' מילין ורביע, רצה לעשותו כולו תוספת, עושה; רצה לעשות ממנו מקצת, עושה, ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה ודאי יום מחול על הקודש. ושיעור זמן בין השמשות הוא ג' רבעי מיל, שהם מוהלך אלף ות'ק אמות, קודם הלילה.

הגה: ואם רוצה להקדים ולקבל עליו

השבת מפלג המנחה ואילך, הרשות בידי (טור ואגור בשם תוס' פ' תפלת השחר)

משנ"ב: לכה לנשואו וכו' - היינו ע"י דיבור שהוא מקבלו עליו לנס תוספת שבת או ע"י אמירת כרכו וכדלקמן בס"ד. ואם מהני לזה קבלה בלבד על כ"ס כ"ה ס"ג כ"ה וכו' וכו' ע"כ. וע"כ ברס"ג ס"י כ"ה"ה דמנאגו שהאשה המדלקת נכות לשבת היא מקבלת שבת בהדלקה זו:

איזה זמן - ולפי סג' בחוספה כ"ס אלא שצריך קצת יותר. ושיעור התוספת עם בין השמשות ביחד עולה כמעט חצי שעה ועיין כ"ה"ל.

ג' רבעי מיל - והוא לערך רבע שעה. והנה ה'עו"ע הזכיר בסעף זה דעת ר"ת וסיעתו אצל הרבה מהראשונים ס"ל וגם הגר"א הסכים לשיטתם דכ"ה"ש מתחיל חיפך אחר תחלת השקיעה היינו משעה שהחמה נתכסה מעיניה ונמשך זמנו כדי ג' רבעי מיל ואח"כ כסמוך לו יולאין הג' טוככים ביונים וראו לילה מה"ת לכל דבר. ולפי"ז יש לומר מאל שאל לעשות מלאכה אחר שהחמה נתכסה מעיניה וחפילו מלאכה מנוה כגון הדלקת הנרות

לסעודה שבת ג"כ וזה מאלד לגמור הדלקתם קודם שתשקע החמה ללא"כ הוא בכלל כ"ה"ל ועיין לעיל בסק"ו. ולכתחלה אין להמתין עד הדגה האחרון רק יקדים הדלקתם משעה שהשמש בראשי האולנות כדלקמן ומי שמתחיל על עצמו ופורש ענינו ממלאכה חלי שעה או ע"כ שליש שעה קודם שקיעה אפ"י לו הוא יולא זיה ידי שיטה כל הראשונים. ולענין מו"ק"ש עיין כ"ה"ל שדברנו בסס הפוסקים לכ"כ העמוד ד' רבעי מיל משקעה לפי הזמן והמקום ולא נחמנו זה נצמח"ל אלא בלחפף בבל וזמנו ניסן ותש"י שהמים והלילות שים ובמקומותינו שנוטה לכל לפון העולם מתאריך הרבה יותר ע"כ יש לומר מאל שאל לעשות מלאכה במו"ק"ש אף שנתאחר זמן רב אחר השקיעה עד שיראו ג' טוככים קטנים וכדלקמן בסיומן ר"כ"ג ס"ג וע"כ ב"מ"ד וכו'כ"ל.

להלן מצוה נפלא ויהודי שנהג להוציא את השבת מאוחר.

ר' שלמה היה יהודי עשיר ונדיב באחד מכפרי רוסיה, ולו עגלון ושמן איבן, ר' שלמה סמך עליו, אפילו לשוק השחרור היה שולחו. פעם הזדמן לו יריד עם סיכוי גדול לרווחים. ר' שלמה מכר את רוב רכושו וכך צבר שלשת אלפים רובל, סכום עצום, שבהיה לו לעסקיו ביריד. ביום שיש הגיה את הכסף במגירה. הוא סיפר על תוכניתו לאיבן, וקבע עמו שיבוא לקחתו במוצאי שבת. עברה השבת, איבן הגיע והודיע: 'העגלה מוכנה'. אבל ר' שלמה שהיה מוציא את השבת מאוחר, ענה: 'חכה, עוד לא התפללתי!'. התפלל ר' שלמה וחזר לביתו להבדיל, ואיבן ממתין: 'ר' שלמה מאוחר כבר!'. השיבו ר' שלמה: 'צריך גם מלחה מלכה'. ושוב איבן עומד וממתין... ר' שלמה כמובן שר זמירות

למוצאי שבת, ואיבן מחכה, הוא כבר מתפוצץ... מתי כבר נוסעים... אחרי ברכת המזון פתח ר' שלמה את המגירה בה היה הכסף. לתדהמתו המגירה היתה ריקה, הכסף נעלם... בני הבית נרתמו לחיפושים, אך הכסף איננו... אמרו לאיבן ללכת, כי הכסף נגנב.

ר' שלמה כמעט השתגע, בכה וזעק: 'ריבוננו של עולם, מה יהיה! יצא מביתו, להתלונן במשטרה. בדרכו עבר דרך בית הרב, נכנס והתעלף... אחרי שהשיבו את רוחו, התחיל לספר את 'פרשת הכסף' וסיים: 'נשארתי עני מרוד, למה לי בחיי? הרב ניהמו: 'ר' שלמה, יהודי לא מדבר כך, כשם שמברכים על הטובה מברכים על הרעה! ענה ר' שלמה: 'אבל מה אעשה?! ציווהו הרב: 'לך הביתה ותנוח, בבוקר נראה מה נעשה'. 'אולי אלך למשטרה?' שאל שלמה 'לא' ציווהו הרב 'לך ישר הביתה'. שמע בקולו.

בינתיים עברה מוזמן שעת חצות, כשהתקרב לביתו ראה את אשתו עומדת בפתח והיא צועקת: 'שלמה, מצאנו את הכסף בתוך כיסי המעיל הארוך שהכנת לנסיעה! 'נכון, נזכר ר' שלמה בשמחה, 'ביום שיש ממש לפני כניסת השבת העברתי את הכסף מהמגירה למעיל'.

לפתע נשמעה דפיקה חזקה בדלת, וקצין משטרה נכנס לבית, ר' שלמה נבהל - אולי הלשינו על הקניות שערך בשוק השחרור... שאלו הקצין: 'האם רצית לנסוע ליריד עם העגלון איבן? 'כן, השיב. 'נכון שנעלמו לך שלשת אלפים רובל? 'כן, כן. התלהב הקצין ואמר בהתרגשות: 'יש לך זכות גדולה, האלוקים שלך הציל אותך! איבן העגלון 'הנאמן' החליט לבגוד בך. כיון שידע שיש עמך סכום עצום קבע עם שוודים שיעמדו באמצע הדרך, יחדו אותך ויהרגוך. כיון שהכסף נעלם לא נסעת. השוודים חיכו וחיכו, חשבו השוודים שאיבן גנב את הכסף ורימה אותם... הלכו לביתו של איבן, דקרוהו בסכינים וברחו. משפחתו הזעיקו אותנו. אנו שהגענו במהירות שמענו מאיבן את כל הסיפור לפני שמת... כששמע זאת ר' שלמה, קפץ משמחה, נישק את בני הבית, והודה לה' על שהצילו מידי שוודים אכזרים. (סי' - נר לשלחן שבת)

האם מותר להסתפר בר"ח אייר?

כידוע ממוצאי חג ראשון של פסח ועד ל"ג בעומר נוהגים מנהגי אבלות ובתוכם האיסור להסתפר ולהתגלח.

השו"ע מביא כי "יש נוהגים להסתפר בראש חודש אייר, וטעות הוא בידם". גם מדברי הרמ"א נראה שמסכים לדעת השו"ע שאין לראש חודש אייר מעמד מיוחד, אך הוא מעיר כי יש נוהגים שלא לקיים את מנהגי האבלות בחודש ניסן עצמו ומתחילים רק מיומו השני של ראש חודש אייר. וכך פוסק הח"י אדם.

אולם בשנה זו שנת תשפ"ג יש היתר מיוחד כפי שמביא הפוסק, הגאון רבי יהודה אריה דינר (רב מרכז בני ברק) שזוהר להסתפר ביום שיש של ראש חודש אייר.

וכך נכתב בגליון 'מים חיים' מהלכותיו של הגר"א דינר: גם לאלו שנוהגים מנהגי אבלות לפני ראש חודש אייר, מכל מקום השנה (תשפ"ג) שחל ראש חודש בשבת, כיוון שיש שמחת שבת וראש חודש, יש להתיר להסתפר בערב שבת מפני כבוד השבת, (המס"ב ס' תש"ג ס"ק ה'). אולם אלו שכל השנה נוהגים כפי צוואת רבי יהודה הנחת, לא להסתפר בראש חודש, גם בזה אסור להם (הגר"ש אלישיב זצ"ל ובעל שבת הלוי זצ"ל, מה שלא הזכירו המשנ"ב כאן משום שסמך על מה שמביאו כבר בהלכות שבת ס' ר"ס ס"ק ז), אבל יכולים להסתפר ביום חמישי ערב ראש חודש אייר.

והיינו: שכיוון שחל ראש חודש אייר בשבת יש היתר מיוחד להסתפר לכבוד שבת זו שיש בה שמחת שבת וראש חודש יחד, ומי שמקפיד כצוואת ר"י החסיד שלא להסתפר בראש חודש, יכול להסתפר לכבוד שבת ביום חמישי ערב ראש חודש אייר.

אמנם לספרדים אסור להסתפר, הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף בשיעורו (השבת, מצ"ש פר' שמיני השנה) ביודים אמר: "בראש חודש אייר שחל בערב שבת כמו השנה, רק לפי האשכנזים מותר להסתפר כי כך כתב המשנה ברורה! אבל לפי מרן אסור ולכן לספרדים אסור להסתפר". (בני ברק)

שבת שלום ומבורך

מזל טוב לרה"ג אליעזר סילבר שליט"א לרגל הולדת בתו בשעה טובה ומוצלחת בחסד ה' שיזכה לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים יתן לו השם וכה יוסיף ויתברך עוד בבנים ובנות צדיקים וצדקניות עוסקים בתורה ובמצוות, אמן.

העלון נתרם ע"י אחד הרבנים בירושלים עיה"ק בעילום שם.

הוצאות העלון כרוכות, ועל כן ניתן לתרום להחזקתו בטלפון או בפייזל הרשום כאן לפטה

בחסות: "מחשבים כהלכה" חנות המחשבים של גני איילון.

מבחר מחשבים מובילים, התקנות ותקונים, ציוד נלווה ועוד, תוכנות ופיתוח פרטי, פתרונות הגנה עשירים, ייעוץ ותמיכה מעולים. אחריות יבואן רשמי. ייעוץ מקצועי חינם. תיקונים בשליטה מרחוק. פתרונות בקרה והשגחה. פתורים הזולים בארץ! בדקו והשוו בעצמכם. פעילות עד הבית!! 0583292679

אין לקרוא את המודעות בשבת. אין לקרוא את העלון בחזרת הש"ץ ובקריאת התורה !!

מחשבים כהלכה
חנות המחשבים של גני איילון
רובע שבת אפרים 7, לוד (אוספון - בני איילן) | 058-32-92-679
שעות פתיחה: א"ה - י' 20:15-00:00 | סגור (במסלול היום מראש)